

BAKEHUSET AS
Postboks 43 Økern
0508 Oslo

Saksbehandler:
Line Andersen

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved Berthas Bakerier AS Kontrollnummer: 2021.187.I.SFIN

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Ann Charlott Ingebrigtsen, kundeansvarlig
og medansvarlig drift
Kjersti Solhaug, kvalitetssjef
Sylwia Jedziniak, kvalitetsassistent
Per Askvig, lager- og logistikkleder, og
fungerende driftsleder

Fra Statsforvalteren i Innlandet:

Line Andersen

*Andre deltagere fra Statsforvalteren i
Innlandet:*

Merethe Kleiven

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Berthas Bakerier AS den 23.03.2021. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Innlandet avdekket 4 avvik og ga ingen anmerkninger under inspeksjonen.

Avvik:

1. Virksomheten har ingen miljørisikovurdering
2. Virksomheten har ikke overholdt vilkår i tillatelsen for utslippet til kommunalt nett
3. Virksomheten har ikke overholdt deklarasjonsplikten fullt ut
4. Virksomheten registrerer ikke avvik for ytre miljø

Anmerkninger:

Ingen forhold ble anmerket under inspeksjonen.

Avvikene er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet øverst på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

15. april 2021

Line Andersen

Tore Pedersen

dato

kontrollør

avdelingsdirektør

Statsforvalteren i Innlandet

Kopi av rapporten sendes til:

- Søndre Land kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: BAKEHUSET AS	
Organisasjonsnr.: 914183332	Eies av:
Bransjenr. (NACE-kode): 10.710 - Produksjon av brød og ferske konditorvarer	

Kontrollert enhet

Navn: Berthas Bakerier AS	Anleggsnr.: 3447.0001.01
Kommune: Søndre Land	Fylke: Innlandet
Anleggsaktivitet: Næringsmiddelindustri, unntatt fiskeforedling	
Tillatelse gitt: 07.12.1988	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen er en del av Statsforvalterens risikobaserte industritilsyn for i år. Et tilleggsformål med tilsynet er å få nærmere kjennskap til virksomheten for å avgjøre om en gammel tillatelse etter forurensningsloven, sist endret i 1990, kan trekkes eller om den må erstattes av en ny utslippstillatelse.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Avfall
- Prosess og renseutstyr
- Kjemikalier
- Utslipp til vann

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Berthas Bakerier AS plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten.

For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må Berthas Bakerier AS innen 6. mai 2021 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sfinpost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Innlandet v/Line Andersen.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 27. januar 2021. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften § 39-7.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Berthas Bakerier AS bli ilagt et gebyr på kr 20 300,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften § 39-7. Dette tilsvarer gebyrsats 3 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser for øvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. §§ 28 og 29 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Innlandet. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Innlandet (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Virksomheten har ingen miljørisikovurdering

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 annet ledd, punkt 6

Kommentarer:

Internkontrollforskriften er blant annet hjemlet i lov om vern mot forurensning og om avfall (forurensningsloven). Av formålsparagrafen (§ 1) går det fram at forskriften skal, gjennom krav om systematisk gjennomføring av tiltak, fremme et forbedringsarbeid i virksomheten som også omfatter vern av det ytre miljø mot forurensning og en bedre behandling av avfall.

Internkontroll innebærer at virksomheten blant annet skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene (§ 5 annet ledd, punkt 6).

Virksomheten har en risikoanalyse, hvor også «Miljø» er satt opp som et område. Det gikk imidlertid fram at alle hendelser og vurderinger som er gjort dreier seg om arbeidsmiljø. En miljørisikoanalyse må utarbeides ved først å kartlegge hendelser som kan inntreffe ved virksomheten og innebære risiko for ytre miljø. Eksempelvis bør en miljørisikovurdering ved Berthas bakerier AS omfatte fyringsoljetanken, fettavskilleren, uhell med f.eks. kjemikaliesøl til sluk i produksjonen, kjemikalielageret, håndtering og levering av farlig avfall, vedlikehold av ovner og luktutslipp, samt annet utslippsrelatert utstyr som f.eks. avløpsrør fram til kommunalt nett (listen er ikke uttømmende).

Avvik 2

Virksomheten har ikke overholdt vilkår i tillatelsen for utslippet til kommunalt nett

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven gitt av Statens forurensningstilsyn (SFT) i 1988, sist endret 1990

Kommentarer:

I tillatelsen er det satt utslippsgrenser i form av totalt utslipp og spesifikt utslipp for kjemisk oksygenforbruk (KOF), totalt fosfor (tot-P) og suspendert stoff (SS) i avløpsvannet fra virksomheten (punkt 1.1). Videre er det satt vilkår om at utslippskontroll skal utføres i minst 3-4 uker hvert år. Døgnblandprøver av avløpsvann fra samlet produksjon skal analyseres for KOF, pH, tot-P og SS (punkt 5.3). Videre går det tydelig fram av tillatelsen at rent kjølevann ikke tillates ført inn på renseinnretningene (punkt 1.2.1.1). Når det gjelder renseinnretninger, er det fra 1989 vilkår om at jordholdig avløpsvann fra vasking mv. av poteter skal passere en sedimenteringskum, at alt annet forurenset prosessavløpsvann skal renses gjennom en sil og at avløpsvannet deretter i størst mulig grad frigjøres for stivelse. Ved endringen i 1990 ble det også stilt vilkår om at avløpsvannet skulle ledes gjennom fettutskiller før utslipp fra bedriften fordi prosessavløpsvannet fra kakeproduksjonen var fettholdig.

Berthas Bakerier har ellers også en avtale om tilknytning til kommunalt avløpsanlegg (påslippsavtale) med Søndre Land kommune inngått i 1997. Av avtalen går det blant annet fram at rent kjølevann ikke skal føres til kommunens anlegg.

Tillatelsen med vilkår fra 1990 gjelder i utgangspunktet inntil den endres eller trekkes tilbake. Forurensningsmyndigheten (som nå er Statsforvalteren, tidligere Fylkesmannen) kan oppheve eller endre vilkårene i en tillatelse dersom et av vilkårene i forurensningsloven § 18 første ledd er til stede og uansett når det har gått 10 år etter at tillatelsen ble gitt. Men det er like fullt virksomhetens ansvar å sørge for at utslippstillatelsen med vilkår er i tråd med de faktiske forhold, herunder å søke om endring av tillatelsen ved endrede driftsforhold, ønske om oppheving av vilkår o.l.

Under tilsynet kom det fram at virksomheten har kuttet ut vask og skrelling av poteter, noe som har resultert i et mye mindre vannforbruk. Vannmåler ved inntak av vann (dvs. totalt vannforbruk ved virksomheten) ligger nå på ca. 20 m³ per døgn, mens grensen i påslippsavtalen med kommunen er på 80 m³ i løpet av et middeldøgn (100 m³ i løpet av et maksimumsdøgn). Avløpsvannet går i dag kun gjennom en fettutskiller. Det benyttes ingen andre rensinnetninger. Avløpsvannet tilsettes jevnlig enzymer for vedlikehold av avløp og fettutskiller i forkant av denne (DTN drain doser, 40 ml per time). Det ble opplyst at den som kjente til dette systemet med tilsetting av enzymer er nå avgått teknisk sjef. Det kom videre fram at det finnes flere kjølelinjer hvor det benyttes rent vann som ledes sammen med prosessavløpet til kommunalt nett. Dette er i direkte strid med vilkår i tillatelsen (samt i strid med avtalen med kommunen). Når det gjelder utslippskontroll med prøvetaking og analyse, ble det opplyst at det over svært mange år ikke er tatt noen prøver, etter at kommunen på et tidspunkt avgjorde at prøvetakingen kunne avsluttes på bakgrunn av resultatene. Virksomheten har nylig satt i gang en prosess med revisjon av påslippsavtalen med Søndre Land kommune og i den forbindelse tatt to prøver i pumpekummen ved overgangen til kommunens avløpsnett.

For å rette dette avviket må virksomheten sørge for at rent kjølevann ikke ledes sammen med forurenset prosessavløpsvann til det kommunale nettet. Videre bør det tas noen flere analyser av avløpsvannet. Statsforvalteren ber om å få oversendt analyseresultater og vil på denne bakgrunnen gjøre en vurdering av om virksomheten kan drive videre uten særskilt tillatelse etter forurensningsloven, eller om det er behov for å søke om ny tillatelse basert på dagens utslippsforhold. Den gamle tillatelsen fra SFT vil da enten bare bli trukket eller erstattet av en ny.

Avvik 3

Virksomheten har ikke overholdt deklarasjonsplikten fullt ut

Avvik fra:

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) § 11-12

Kommentarer:

Virksomhet som leverer farlig avfall skal i henhold til avfallsforskriften § 11-12 gi tilstrekkelige opplysninger om avfallets opprinnelse, innhold og egenskaper, slik at den videre håndteringen av avfallet kan skje på en forsvarlig måte. Når avfallet leveres skal virksomheten som leverer avfallet derfor fylle ut et deklarasjonsskjema. Det er mulig å gi

fullmakt slik at transportør/mottak deklarerer på vegne av virksomheten. Ved bruk av ekstern transportør inntreer deklarasjonsplikten i det avfallet leveres til transportøren.

Det ble under tilsynet opplyst at virksomheten hadde levert spillolje i februar. Denne leveransen var imidlertid ikke med i oversikten over farlig avfall levert av virksomheten på www.avfallsdeklarering.no. Oversikten viste at farlig avfall sist var levert den 25. juni 2020. Spilloljen ble deklarerert den 23. mars 2021 (samme dag som tilsynet) og Statsforvalteren har fått oversendt deklarasjonen i etterkant. Spilloljen skulle ha vært deklarerert samme dag som den ble levert (18. februar 2021).

Det var noen uklarheter i hva som er farlig avfall under tilsynet. Statsforvalteren har sett nærmere på dette i etterkant av tilsynet. Brukt fritureolje er ikke farlig avfall, men kan leveres til gjenvinningsanlegg og blant annet gå til produksjon av biodiesel. Det samme gjelder fett fra fettavskilleren og *sannsynligvis* også bunnfallet fra friturekokingen som mellomlagres på en IBC før levering.

Virksomheten har selv ansvar for å undersøke om avfall som oppstår er farlig avfall. Så langt vi kan se, er ikke bunnfallet fra frituren omfattet av definisjonen i avfallsforskriften § 11-2 annet ledd, bokstav a (avfall som skal klassifiseres som farlig i henhold til vedlegg 1 til kap. 11 i avfallsforskriften). Dersom det skal sjekkes ut om avfallet omfattes av definisjonen i avfallsforskriften § 11-2 annet ledd, bokstav b (annet avfall som skal klassifiseres som farlig i henhold til vedlegg 2 til kap. 11 på bakgrunn av egenskaper eller innhold), krever det nærmere undersøkelser av avfallet. Vi antar at dette ev. må gjøres med konsulentbistand.

Avvik 4

Virksomheten registrerer ikke avvik for ytre miljø

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 annet ledd, punkt 6 og 7

Kommentarer:

Internkontroll innebærer at virksomheten skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene. Videre skal virksomheten iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Virksomheten har naboer relativt tett på (ca. 50 m) og får av og til naboklager på lukt. Årsaken ved disse tilfellene er luktutslipp som skyldes ufullstendig forbrenning i ovner som går på fyringsolje. Det er bevissthet rundt at klager på lukt fra naboer avdekker behov for vedlikehold. Disse klagenes registreres imidlertid ikke i virksomhetens avvikssystem. Dersom disse klagenes blir registrert som avvik, vil de kunne brukes i det systematiske forbedringsarbeidet ved virksomheten.

Virksomheten kunne heller ikke fremvise noen andre registrerte avvik vedrørende ytre miljø.

7. Anmerkninger

Ingen forhold ble anmerket under inspeksjonen.

8. Andre forhold

Berthas Bakerier AS har 50 fast ansatte og leier inn en del flere i høysesong. Baxt AS overtok som eier i 2014 og bakeriet har hatt en produksjonsøkning siden da. Bedriften produserer lomper og lefser, kaker (hvetelinja), tørre kaker (melkelinja), smultringer og tjukkelfser (lefsegodtlinja), jevnt fordelt med ca. 20 % på hver av de fem kategoriene. I tillegg produseres det pepperkakedeig i sesong. Totalomsetningen ligger nå på ca. 100 millioner kr i året. Total mengde produkter produsert var 2 993 tonn i 2019 og 3 126 tonn i 2020. Bedriften kjøper inn ferdig vaska poteter til produksjonen av lomper og lefser. Tidligere vasket bedriften potetene selv, men denne praksisen er avsluttet. Produksjonen foregår med to til tre skift i døgnet. Det kan bli topper i utslippet ved intensiv vask, men det er generelt et kontinuerlig utslipp. Vannforbruket ligger i gjennomsnitt på 20 m³ i døgnet og avløpet går gjennom en fettutskiller før påslipp til kommunalt nett og rensing ved Hov renseanlegg.

Fettutskilleren tømmes én gang per måned og det er lagt inn en rutine på at rørene fram til fettavskilleren spyles én gang i året. Det er ingen annen form for rensing av prosessavløpsvannet før påslippet til kommunalt nett. Virksomheten gjør ingen målinger eller prøvetakninger av sitt utslipp til det kommunale ledningsnett. Rent kjølevann fra flere kjølelinjer ledes i dag inn på kommunalt nett sammen med prosessavløpet. Det er nylig tatt to enkle prøver av prosessavløpet i forbindelse med initiativ overfor kommunen om fornyelse av påslippavtalen fra 1997. Se nærmere oppfølging rundt dette under avvik 2.

Virksomheten bruker fyringsolje i noen ovner og har en tank på 12 000 liter nedgravd rett på utsiden av bygget. Det ble under tilsynet anslått at tanken er fra 2005.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Statsforvalteren

